

Vývoj jemné motoriky

Fáze vývoje pohybu (S.Bernfeld):

- 1. Období reflexních činností (pohyby komplexů celé paže a trupu)
- 2. Fáze klátivých pohybů paží bez cíle
- 3. Fáze pohybů paží k cíli, jímž je ústní pásmo
- 4. Fáze počínající koordinace úst – ruky – oka

Novorozenecké období:

- 0 – 3 měsíce
- Po narození ruce sevřeny v pěst, palec flektován do dlaně
- Převládají pohyby spontánní a reflexní
- Pohyby rychlé a nekoordinované
- Nepodmíněný uchopovací reflex, nejsilnější ve 2.týdnu života, mizí mezi 5. – 6. měsícem

Kojenecké období:

- 3 měsíce až 1 rok
- Zákonitosti vývoje kojenecké motoriky zpracoval A. Gesell (kefalokaudální, proximodistální, ulnoradiální)
- Postupné uvolňování sevření ruky
- 4.m: vědomé uchopování předmětů, učí se používat smyslové orgány (senzom.koord.)
- 6.m: hrabavý, dlaňový úchop, používá 4 prsty s vyloučením palce, předměty uchopuje oběma rukama
- Kolem 7.m: uchopuje oběma rukama nadhmatem mezi napjatý palec a ukazováček, plynulé předávání předmětů s kontrolou zraku
- 10.m: úchop ohnutým palcem a ukazováčkem v opozici (klešťový), úchop drobných předmětů
- Koncem tohoto období zvládá upouštění předmětů, nastupuje specifická manipulace s předměty

Období batolete:

- Od 1 roku do 3 let
- Zbytečné pohyby mizí, zůstávají účelové vzory
- Zlepšuje se schopnost upouštění
- Mechanická manipulace se stává smysluplnou: napodobování, konstruování

- Koordinace pohybů je přesnější, diferencovanější
- Počátky konstruktivní hry: 15.m: dvě kostky, 18.m: tři kostky, 2 roky: šest kostek, 3 roky: věže, mosty
- Od 15.m: hry s korálkami
- Pokroky v sebeobsluze
- První čarání, rozvoj grafomotoriky

Předškolní věk:

- 3 – 6 let
- Znatelné zpomalení vývoje, vývoj plynulejší, vyhraňují se první rozdíly
- Pohyby hbitější, výrazně koordinovanější
- Kolem 4.r. se vyhraňuje laterálita, dominantní ruka se uplatňuje ve složitějších úkolech
- Zlepšování senzomotorické koordinace
- 4 roky: staví bránu z pěti kostek
- 5 roků: schody
- Důležitá volba hraček a stavebnic pro rozvoj jemné motoriky (mozaiky, provlékadla, lega)
- Významnou roli hrají činnosti na manuální zručnost (modelování, hnětení, šroubování)
- Rozvoj kresby a grafomotoriky

Literatura k dostudování:

OPATŘILOVÁ, Dagmar. Pedagogická intervence v raném a předškolním věku u jedinců s dětskou mozkovou obrnou. 2., přepracované a rozšířené. Brno: MU, 2010. 150 s. ISBN 978-80-210-5266-6.

OPATŘILOVÁ, Dagmar. Grafomotorika a psaní u žáků s tělesným postižením. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Elportál. ISBN 978-80-210-6769-1. url html epub

OPATŘILOVÁ, Dagmar a Dana ZÁMEČNÍKOVÁ. Podpora rozvoje hybnosti osob s tělesným postižením. 1. vyd. Brno, Elportál, 2014. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7611-2.